

Vanskelig å stumpe røyken

Antirøykekampanjer har liten effekt blant personer med psykisk lidelse.

Illustrasjonsfoto: NTB scanpix

Røyking er vanligere blant personer med psykisk lidelse. I en amerikansk studie ble rundt 46 000 personer med en psykisk lidelse og rundt 133 000 uten psykisk lidelse studert for å se på sammenhengen mellom mental helse og røykeslutt (1). Fra 2004 til 2011 var det en klar nedgang i antall røykere uten psykiske lidelser, fra 19 % til 16,5 % ($P < 0,001$), mens antall røykere med registrert psykisk lidelse holdt seg stabil på 25 %. Personer med psykiske lidelser som fikk behandling, var mer tilbøyelige til å slutte å røyke enn dem med psykiske lidelser som ikke fikk tilbud om behandling.

– Denne studien er robust, observasjonstiden lang, måleinstrumentene valide, analysemetoden adekvat og resultatene virker rimelige, sier Karl Erik Lund, forskningsleder ved Statens institutt for rusmiddel-forskning (SIRUS). Selvmedisinering med

nikotin, livssituasjon, gruppenormer og at øvrig behandlingsbehov fortrenger tilbud om assistanse til røykeslutt er blant årsakene som ofte trekkes frem for å forklare hvorfor personer med psykisk sykdom har vansker med å slutte, sier han.

– Resultatene kan tyde på at tiltak for å slutte å røyke i liten grad virker på pasienter med psykisk sykdom. Denne gruppen har høyest overdødelighet av tobakksrelaterte sykdommer. Vi må derfor vurdere andre former for tiltak for denne gruppen, sier Lund.

Tor Atle Rosness
Tidsskriftet

Litteratur

1. Cook BL, Wayne GF, Kafali EN et al. Trends in smoking among adults with mental illness and association between mental health treatment and smoking cessation. *JAMA* 2014; 311: 172–82.

Mobiltasting under kjøring er farlig

Bilsjåførere, særlig de unge, må unngå å ta øynene vekk fra veien når de kjører bil.

Risikoen for trafikkulykker øker betydelig hvis bilsjåfører blir distraheret. I en amerikansk studie ble atferd og oppmerksomhet hos bilister som nylig har fått førerkort sammenliknet med mer erfarne bilkjørere. Studien er nylig publisert i *The New England Journal of Medicine* (1).

Kamera, ulike sensorer og GPS ble plassert i bilen hos 42 unge sjåførere (alder 16–17 år) og hos 109 sjåførere med i snitt 20 års kjøreefaring. I løpet av studieperioden på 18 måneder var de unge sjåførene involvert i 167 ulykker og nestenulykker, mens de eldre var involvert i 518 ulykker og nestenulykker. Gruppene engasjerte seg like ofte i distraherende aktiviteter, slik som tasting på mobilen, telefonsamtaler og spising. Hos de yngste sjåførene gikk risikoen for ulykker opp ved alle typer distraksjoner, unntatt snakking i telefonen. Hos de erfarne sjåførene gikk risikoen for ulykker bare opp hvis de tastet på mobilen. Tasting på mobil medførte åtte ganger høyere ulykkesrisiko blant de yngre sjå-

førene (oddsratio 8,32; 95 % KI 2,83–24,42), mens risikoen ble mer enn doblet hos de eldre (oddsratio 2,49; 95 % KI 1,38–4,54).

– At ulykkesrisikoen øker såpass mye hos unge sjåførere når de blir distraheret, er ny og urovekkende kunnskap, sier Karl Anton Undeland, som er lege og seniorrådgiver ved trafikkmedisinsk seksjon i Helsedirektoratet. – Endringer i trafikkbildet, blant annet økt bruk av mobiltelefon, kan føre til flere ulykker de neste årene til tross for mye godt arbeid for å bedre trafikksikkerheten.

– Det skjer altfor mange ulykker med unge mennesker i trafikken. Arbeidet med å få ned antallet trafikkulykker er viktig forebyggende medisin, sier Undeland.

Kari Tveito
Tidsskriftet

Litteratur

1. Klauer SG, Guo F, Simons-Morton BG et al. Distracted driving and risk of road crashes among novice and experienced drivers. *N Engl J Med* 2014; 370: 54–9.

Illustrasjonsfoto: NTB scanpix